

Ewaluacja bieżąca za rok 2018

Cel ewaluacji:

ocena stanu wdrażania LSR oraz funkcjonowania LGD w roku 2018

Zespół ewaluacyjny w składzie:

Zarząd: Franciszek Sałaciak, Jan Kajdas, Adam Latko

Biuro: Anna Świątek, Kamil Olejczyk, Grażyna Bałys-Diprose,
Gabriela Niemiec, Agnieszka Gołąb.

Spis treści

I.	Wprowadzenie	3
II.	Streszczenie	3
III.	Metodologia oraz źródła informacji	4
IV.	Wnioski i rekomendacje.....	4
VI.	Ewaluacja wdrażania LSR	15

I. Wprowadzenie

Zgodnie z zapisami w LSR Ewaluacja bieżąca prowadzona jest w pierwszym kwartale każdego roku i obejmuje rok poprzedni. Jej celem jest kompleksowa ocena stanu realizacji LSR, a także inicjowanie ewentualnych działań korygujących. Składa się z dwóch elementów: ewaluacji funkcjonowania LGD oraz ewaluacji wdrażania LSR. Przy ewaluacji bieżącej szczególna uwaga zwrócona została na realizację Planu działania, Planu komunikacji, Planu szkoleń oraz budżetu LSR, a także funkcjonowanie organów LGD. Ocenie zostało poddane doradztwo prowadzone w LGD. Ewaluacja prowadzona była zgodnie z Procedurą dokonywania ewaluacji i monitoringu, jak również wzięto pod uwagę pytania zadane podczas warsztatu refleksyjnego wynikającego z Wytycznej nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

II. Streszczenie

Zakres oceny w ramach funkcjonowania LGD obejmował ocenę skuteczności, efektywności i użyteczności Biura oraz Rady poprzez analizę realizacji umowy ramowej i regulacji wewnętrznych LGD, jakości i efektywności usług doradczych, działań w zakresie animacji lokalnej, współpracy i polityki informacyjnej, frekwencji Rady na posiedzeniach oraz spójności i rzetelności Rady w stosowaniu regulacji wewnętrznych.

Zakres oceny w ramach wdrażania LSR obejmował ocenę skuteczności, zgodności z umową ramową oraz oczekiwaniami społecznymi, a także opierał się na zagadnieniach poruszonych podczas odbywającego się w dniu 25 lutego 2018 roku warsztatu refleksyjnego:

- stanu realizacji celów i przedsięwzięć
- sposobu wyboru i oceny operacji, kryteriów wyboru
- realizacji budżetu
- realizacji Planu Działania
- realizacji Planu Komunikacji
- realizacji zasady partycypacji.

W rozdziale V. Ewaluacja funkcjonowania LGD i rozdziale VI. Ewaluacja wdrażania LSR pytania ewaluacyjne opierały się w głównej mierze na Wytycznej nr 5/3/2017 w zakresie monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 w zakresie warsztatu refleksyjnego.

III. Metodologia oraz źródła informacji

W ramach ewaluacji funkcjonowania LGD i wdrażania LSR wykorzystano:

- analizę dokumentacji (deskresearch)
- analizę danych z monitoringu
- analizę informacji medialnych
- opinie głównych interesariuszy: Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej
- wnioski wypracowane podczas warsztatu refleksyjnego.

IV. Wnioski i rekomendacje

Na podstawie uzyskanych, w wyniku przeprowadzonej ewaluacji bieżącej informacji można wyciągnąć wnioski, że realizacja Planu Działania, Planu Szkoleń i Komunikacji, a także budżetu przebiega zgodnie z umową ramową oraz zapisami w LSR. Wyniki i rezultaty zostaną wykorzystane przy podejmowaniu decyzji związanych z realizowanymi operacjami jak i samą strategią, a także decyzji dotyczących działań promocyjno-informacyjnych, decyzji finansowych i organizacyjnych.

Wyniki ewaluacji wskazują na potrzebę regularnego monitorowania stopnia realizacji wskaźników i ewentualnego podjęcia działań naprawczych, intensyfikacji działań mających na celu podniesienie jakości wniosków w szczególności dotyczących podejmowania działalności gospodarczej, a także zwiększenia współpracy z SW (w szczególności w zakresie terminowości oceny wniosków przez SW).

V. Ewaluacja funkcjonowania LGD

Postawiono następujące pytania ewaluacyjne:

1. Czy dobrze zorganizowano funkcje administracyjne, organizacyjne i osobowe w biurze Stowarzyszenia Dolina Karpia?
2. Czy budżet funkcjonowania był realizowany zgodnie z LSR?
3. Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?(pytanie z warsztatu refleksyjnego)
4. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD, by skuteczniej realizowała cele LSR? (pytanie z warsztatu refleksyjnego)
5. Czy członkowie Rady aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach?
6. Czy ocena Rady przebiegała rzetelnie i zgodnie z regulacjami prawnymi?

Zespół ewaluacyjny analizując dostępne źródła informacji odpowiedział na postawione pytania ewaluacyjne:

- 1. Czy dobrze zorganizowano funkcje administracyjne, organizacyjne i osobowe w biurze Stowarzyszenia Dolina Karpia?**

W biurze Stowarzyszenia zatrudnionych jest 5 osób, dzięki którym zapewniona jest sprawna i rzetelna realizacja zadań związanych z funkcjonowaniem LGD oraz wdrażaniem LSR. Dyrektorowi Biura powierzono zadania związane z merytoryczną i finansową działalnością Stowarzyszenia i wdrażania LSR (1/1 etatu). Specjalista ds. finansowych (1/1 etatu) odpowiedzialny jest za zadania związane z prowadzeniem spraw finansowych Stowarzyszenia. Specjalista ds. projektów (1/1 etatu) odpowiada za zadania związane z realizacją merytoryczną działań związanych z funkcjonowaniem LGD i koordynacją innych projektów. Specjaliście ds. wdrażania i monitoringu, Zastępcy Dyrektora Biura (1/1 etatu) powierzono zadania związane z wdrażaniem LSR, organizacją doradztwa, informowaniem i monitoringiem LSR, Specjaliście ds. wdrażania i monitoringu (½ etatu) powierzono zadania związane z wdrażaniem LSR, organizacją doradztwa, informowaniem i monitoringiem LSR. Za realizację zadań związanych z informowaniem i promowaniem działalności Stowarzyszenia odpowiada Specjalista ds. promocji i informacji (½ etatu). Stowarzyszenie Dolina Karpia realizuje strategię wielofunduszową (PROW i PO RYBY) stąd konieczność rozdzielenia zadań na poszczególne stanowiska zgodnie z Regulaminem Biura. W obliczu rozszerzonych kompetencji Biura w zakresie realizacji projektów grantowych i operacji własnych stwierdzić można, że 5 osobowy skład Biura stanowi niezbędne minimum do prawidłowego wdrożenia LSR w tym zakresie. Pracownicy posiadają wieloletnie doświadczenie we wdrażaniu funduszy europejskich i podejściu Leader oraz znają specyfikę obszaru Doliny Karpia, co jest ważne w związku z realizowaniem zadań związanych z Programem Marki Lokalnej Dolina Karpia czy Ekomuzeum Doliny Karpia. Wsparciem dla pracowników są firmy zewnętrzne świadczące usługi księgowo-kadrowe oraz prawnicze. Siedziba Stowarzyszenia znajduje się w Zatorze (stolicy Doliny Karpia) w dogodnej komunikacyjnie lokalizacji tj. przy ul. Rynek 2.

Ocena częściowa: Pozytywna

Podsumowanie: W opinii ewaluacji stwierdzono, że funkcje administracyjne, organizacyjne osobowe w biurze Stowarzyszenia Dolina Karpia zostały dobrze zorganizowane. Praca Biura jest skuteczna, efektywna i dobrze oceniana przez interesariuszy.

Zalecenia: Wyniki ewaluacji nie wskazują na potrzebę podejmowania działań naprawczych.

2. Czy budżet funkcjonowania był realizowany zgodnie z LSR?

LSR Doliny Karpia ma charakter wielofunduszowy, co oznacza że realizowane w jej ramach działania są finansowane zarówno ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego jak i Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. W Polsce LGD wielofunduszowych jest zaledwie 12, przy czym tylko dla dwóch LGD funduszem wiodącym dla funkcjonowania jest EFRM (z wkładem własnym co najmniej 5%). Grupy te zaplanowały podobny udział kosztów przeznaczonych na aktywizację lokalnej społeczności (Stowarzyszenie Dolina Karpia - 8,16%, Słowińska Grupa Rybacka - 7,07%).

Nazwa wielofunduszowej LGD	Koszty bieżące i aktywizacja (zł)		Fundusz wiodący
	Koszty bieżące	Aktywizacja	
Stowarzyszenie Dolina Karpia	2 450 000,00		PO RYBY

	2 250 000,00	200 000,00	
Słowińska Grupa Rybacka	2 850 000,00		PO RYBY
	2 648 421,00	201 579,00	

Budżet funkcjonowania (95% dofinansowania) zgodnie z Planem Działania w latach 2016-2018 przedstawia się następująco:

Cel	Budżet planowany w latach 2016-2018 (PLN)	Budżet zrealizowany w latach 2016-2018	Różnica	Uwagi
Koszty bieżące	805 971	874 084,60	-68 113,60	Koszty bieżące wydatkowane w latach 2016-2018 przekroczyły dostępny budżet w latach 2016-2018. Było to konieczne ze względu na to, iż w początkowych latach niezbędne było zaopatrzenie biura w sprzęt służący funkcjonowaniu. W kolejnych latach koszty bieżące nie przekroczą środków dostępnych w całym okresie wdrażania LSR.
Aktywizacja	90 000	118 892,86	-28 892,86	Koszty aktywizacji wydatkowane w latach 2016-2018 przekroczyły dostępny budżet w latach 2016-2018. Było to konieczne ze względu na prowadzoną w 2016, 2017 i 2018 roku intensywną aktywizacją lokalnej społeczności w kierunku sięgania po środki LSR.
BUDŻET OGÓŁEM	895 971	992 977,46	-97 006,46	

W ramach kosztów bieżących i aktywizacji zostały przeprowadzone wszystkie działania zgodnie z Planem Komunikacji oraz Planem Szkoleń:

Lp.	Zakres szkolenia	Planowane w roku 2018		Zrealizowane w roku 2018		Uwagi
		I półrocze	II półrocze	I półrocze	II półrocze	
1.	Procedury wyboru operacji i kryteria ich oceny.	x		x		Uczestnicy: Członkowie Rady, Zarządu i Biuro.
2.	Zasady prowadzenia usług doradczych przez LGD.	x		x		Uczestnicy: Biuro.
3.	RLKS w praktyce – aktualizacja wiedzy na	x		x		Uczestnicy: Członkowie

	podstawie najnowszych wytycznych i doświadczeń własnych.					Rady, Zarządu i Biuro.
4.	Skuteczna aktywizacja społeczna. Mechanizmy konsultacji społecznych		x		x	Uczestnicy: Biuro.
5.	Ewaluacja i monitoring LSR		x		x	Uczestnicy: Członkowie Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Biuro.

Zrealizowano również wszystkie wskaźniki zaplanowane w Planie Działania:

Cel	Nazwa wskaźnika	Wartość zaplanowana w latach 2016-2018	Wartość zrealizowana w latach 2016 - 2018	Uwagi
Realizacja Planu Szkoleń	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	28 osobodni	61 osobodni	Pracownicy LGD brali udział również w szkoleniach zewnętrznych.
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	63 osobodni	114 osobodni	Pracownicy Zarządu brali udział również w szkoleniach zewnętrznych.
Koszty bieżące	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	88 podmiotów	83 podmioty(2016), 117 podmiotów (2017), 34 podmiotów (2018)	Liczba usług doradczych jest większa niż liczba podmiotów, którym udzielono doradztwa i wynosi 90 (2016), 137 (2017) oraz 35(2018).
	Liczba pracowników zaangażowanych we wdrażanie LSR	co najmniej 2 etaty	5 etatów	

Nakłady finansowe były proporcjonalne do rezultatów działania.

Ocena częściowa: Pozytywna

Podsumowanie: W opinii ewaluacji stwierdzono, że budżet był realizowany zgodnie z umową ramową i LSR.

Zalecenia: Wyniki ewaluacji nie wskazują na potrzebę podejmowania działań naprawczych.

3. Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?

W 2018 roku miało miejsce 35 usług doradczych w biurze Stowarzyszenia Dolina Karpią, z których skorzystały 34 podmioty. 20 podmiotów korzystających z doradztwa w biurze Stowarzyszenia złożyło wnioski w naborach prowadzonych w 2018 roku. Osoby korzystające z doradztwa w biurze dokonały jego oceny w anonimowej ankiecie. Wszystkie korzystające z doradztwa osoby oceniły je pozytywnie.

Ponadto, usługi doradcze świadczone były osobom uczestniczącym w spotkaniach, zgodnie z Planem Komunikacji zamieszczonym na stronie Stowarzyszenia Dolina Karpią. W sumie w 8 spotkaniach udział wzięły 85 osoby/podmioty, które w 100% pozytywnie oceniły jakość prowadzonych spotkań. 17osób/podmiotów złożyło wnioski w naborach prowadzonych w 2018 roku.

O jakości i efektywności usług doradczych prowadzonych przez specjalistów ds. wdrażania i monitoringu świadczy ocena dokonana na zakończenie roku 2018 przez Dyrektora Biura w zakresie doradztwa dla potencjalnych wnioskodawców oraz doradztwa dla beneficjentów, w tym grantobiorców.

W ramach zadań związanych z aktywizacją zostały przeprowadzone działania dotyczące polityki informacyjnej w postaci wykonania Paszportu Ekomuzeum Doliny Karpią. Działania w tym zakresie prowadzone były zgodnie z wytycznymi w zakresie wizualizacji.

W 2018 roku wykonano również szereg działań bezkosztowych z zakresu aktywizacji. Bezkosztowym działaniem wynikającym z zapisów LSR, w szczególności z Planu Komunikacji było m.in.: przeprowadzenie Kampanii informacyjnej na temat naborów planowanych w bieżącym roku „LSR w 2018” oraz działanie kosztowe - zorganizowanie Konferencji prezentującej stan wdrażania LSR. Realizacja Planu Komunikacji odbywała się zgodnie z zapisami w LSR. Wszystkie zaplanowane działania odbyły się zgodnie z terminem wskazanym w Planie Komunikacji oraz Harmonogramie Realizacji Planu Komunikacji na rok 2018.

W ramach Kampanii informacyjnej na temat naborów planowanych w bieżącym roku „LSR w 2018” mieszkańcy obszaru LSR oraz potencjalni wnioskodawcy (zwłaszcza tworzący miejsca pracy oraz przedstawiciele grup defaworyzowanych, w tym rybacy) zostali poinformowani o terminach naborów, zakresie i warunkach wsparcia oraz rodzaju operacji, które będą mogły otrzymać dofinansowanie.

Zastosowano następujące narzędzia komunikacji:

- Ogłoszenia na stronach internetowych oraz portalach społecznościowych. Osiągnięto następujące wskaźniki: ogłoszenia na 8 stronach/portalach społecznościowych (informacje na temat planowanych w 2018 roku naborów zostały zamieszczone na stronie Ośrodka Kultury Gminy Tomice, Gminnego Centrum Kultury w Polance

Wielkiej, Gminnego Ośrodka Kultury w Spytkowicach, Stowarzyszenia Dolina Karpia, Gminnej Biblioteki Publicznej w Przeciszowie, Centrum Kultury i Promocji w Brzeźnicy, na facebooku Stowarzyszenia Dolina Karpia i Życia Zatora). Informacja była skierowana do wszystkich potencjalnych wnioskodawców, zwłaszcza tworzących miejsca pracy, przedstawicieli grup defaworyzowanych (w tym rybaków). Planowany efekt jakim jest co najmniej jedna umowa z beneficjentem w ramach każdego z naborów został osiągnięty w przypadku naborów: 1/2018, 2/2018, 4/2018, 5/2018, 8/2018. Pozostałe wnioski z naborów: 1/2018, 2/2018, 5/2018, 6/2018, 7/2018 9/2018, pozostają w ocenie przez SW, w naborze 10/2018 nie wpłynął żaden wniosek, w naborze 3/2018 wnioskodawca zrezygnował.

Ponadto, efekt jakim jest co najmniej jedna umowa z beneficjentem w ramach każdego z naborów został osiągnięty w przypadku naborów z 2017 roku tj.: w naborach 1/2017, 2/2017/G, 6/2017, 7/2017, 8/2017, 10/2017, 11/2017, 12/2017, 13/2017, 15/2017.

- Informacje w gminach. Osiągnięto następujące wskaźniki: informacje w 100% gmin członkowskich (informacje na temat planowanych w 2018 roku naborów zostały zamieszczone na stronach internetowych każdej z 7 gmin Doliny Karpia). Informacja była skierowana do wszystkich potencjalnych wnioskodawców, zwłaszcza tworzących miejsca pracy, przedstawicieli grup defaworyzowanych (w tym rybaków). Planowany efekt jakim jest co najmniej jedna umowa z beneficjentem w ramach każdego z naborów został osiągnięty w przypadku naborów: 1/2018, 2/2018, 4/2018, 5/2018, 8/2018. Pozostałe wnioski z naborów: 1/2018, 2/2018, 5/2018, 6/2018, 7/2018 9/2018, pozostają w ocenie przez SW, w naborze 10/2018 nie wpłynął żaden wniosek, w naborze 3/2018 wnioskodawca zrezygnował. Ponadto, efekt jakim jest co najmniej jedna umowa z beneficjentem w ramach każdego z naborów został osiągnięty w przypadku naborów z 2017 roku tj.: w naborach 1/2017, 2/2017/G, 6/2017, 7/2017, 8/2017, 10/2017, 11/2017, 12/2017, 13/2017, 15/2017.
- grup defaworyzowanych (w tym rybaków). Informacja dotarła do potencjalnych wnioskodawców, zwłaszcza tworzących miejsca pracy, przedstawicieli grup defaworyzowanych (w tym rybaków). Planowany efekt jakim jest co najmniej jedna umowa z beneficjentem w ramach każdego z naborów został osiągnięty w przypadku naborów 1/2018, 2/2018, 4/2018, 5/2018, 8/2018. Pozostałe wnioski z naborów: 1/2018, 2/2018, 5/2018, 6/2018, 7/2018 9/2018, pozostają w ocenie przez SW, w naborze 10/2018 nie wpłynął żaden wniosek, w naborze 3/2018 wnioskodawca zrezygnował. Ponadto, efekt jakim jest co najmniej jedna umowa z beneficjentem w ramach każdego z naborów został osiągnięty w przypadku naborów z 2017 roku tj.: w naborach 1/2017, 2/2017/G, 6/2017, 7/2017, 8/2017, 10/2017, 11/2017, 12/2017, 13/2017, 15/2017.
- Spotkania informacyjne. Osiągnięto następujące wskaźniki: 8 spotkań informacyjnych. Spotkania odbyły się w siedzibie Stowarzyszenia Dolina Karpia oraz w gminach Doliny Karpia w następujących terminach: 10.01.2018, 24.01.2018,

07.02.2018, 14.02.2018, 21.02.2018, 07.03.2018, 14.03.2018, 21.03.2018. W spotkaniach uczestniczyło łącznie 82 osób, które pozytywnie oceniły zarówno jakość organizacji spotkań jak i informacje podczas nich przekazywane. Planowany efekt jakim jest co najmniej jedna umowa z beneficjentem w ramach każdego z naborów został osiągnięty w przypadku naborów: 1/2018, 2/2018, 4/2018, 5/2018, 8/2018. Pozostałe wnioski z naborów: 1/2018, 2/2018, 5/2018, 6/2018, 7/2018 9/2018, pozostają w ocenie przez SW, w naborze 10/2018 nie wpłynął żaden wniosek, w naborze 3/2018 wnioskodawca zrezygnował. Ponadto, efekt jakim jest co najmniej jedna umowa z beneficjentem w ramach każdego z naborów został osiągnięty w przypadku naborów z 2017 roku tj.: w naborach 1/2017, 2/2017/G, 6/2017, 7/2017, 8/2017, 10/2017, 11/2017, 12/2017, 13/2017, 15/2017.

- Telemarketing wobec rybaków. Przeprowadzono telemarketing wśród rybaków z terenu Doliny Karpia oraz działających na tym obszarze w ramach którego poinformowano o możliwościach uzyskania dofinansowania, planowanym harmonogramie naborów wniosków, a także o planowanych spotkaniach informacyjnych w ramach kampanii informacyjnej „LSR w 2018”. Poinformowano w sumie 29 rybaków oraz podmiotów rybackich, które podczas tworzenia LSR najbardziej zgłaszały chęć inwestowania na obszarze Doliny Karpia. Osiągnięto następujące wskaźniki: co najmniej 75% rybaków z obszaru Doliny Karpia objętych telemarketingiem. Informacja dotarła do potencjalnych wnioskodawców, zwłaszcza tworzących miejsca pracy, przedstawiceli grup defaworyzowanych (w tym rybaków). Planowany efekt jakim jest co najmniej jedna umowa z beneficjentem w ramach każdego z naborów został osiągnięty w przypadku naborów: 1/2018, 2/2018, 4/2018, 5/2018, 8/2018. Pozostałe wnioski z naborów: 1/2018, 2/2018, 5/2018, 6/2018, 7/2018 9/2018, pozostają w ocenie przez SW, w naborze 10/2018 nie wpłynął żaden wniosek, w naborze 3/2018 wnioskodawca zrezygnował. Ponadto, efekt jakim jest co najmniej jedna umowa z beneficjentem w ramach każdego z naborów został osiągnięty w przypadku naborów z 2017 roku tj.: w naborach 1/2017, 2/2017/G, 6/2017, 7/2017, 8/2017, 10/2017, 11/2017, 12/2017, 13/2017, 15/2017.

Kolejnym działaniem w ramach Planu Komunikacyjnego była „Konferencja prezentująca stan wdrażania LSR”, która odbyła się 14 grudnia 2018 roku o godzinie 13.00 w Centrum Aktywizacji Zawodowej w Zatorze. W konferencji uczestniczyło 139 osób. Osiągnięto następujące wskaźniki: 1 konferencja, 150 zaproszeń, 125 obecnych. Osiągnięto planowany efekt działania tj. większość mieszkańców i rybaków oraz 100% liderów opinii tj.: przedstawiciele organizacji społecznych, jednostek sektora finansów publicznych, lokalnego biznesu ma świadomość efektów wdrażania LSR. W ramach Konferencji zastosowano również następujące narzędzia komunikacji:

- Informacje w lokalnych mediach elektronicznych i papierowych. Osiągnięto następujący wskaźnik: co najmniej 2 informacje w lokalnych mediach elektronicznych i papierowych. Informacja była skierowana do mieszkańców obszaru LSR, a zwłaszcza liderów opinii i rybaków. Informacje zostały

zamieszczone w następujących mediach elektronicznych: „kulturalny powiat.pl”, „oswiecimskie24.pl”, „fakty Oświęcim”, fb „kulturalnypowiat.pl”, „Taka malownicza gmina nr 4/2018”, „Życie Zatora nr 6/2018”. Osiągnięto następujące efekt działania: Większość mieszkańców i rybaków oraz 100% liderów opinii tj.: przedstawiciele organizacji społecznych, jednostek sektora finansów publicznych, lokalnego biznesu ma świadomość efektów wdrażania LSR

- Portale społecznościowe i strony www. Osiągnięto następujący wskaźnik: co najmniej 2 artykuły na stronach internetowych oraz portalach społecznościowych. Informacja była skierowana do mieszkańców obszaru LSR, a zwłaszcza liderów opinii i rybaków. Informacje zostały zamieszczone na następujących stronach internetowych oraz portalach społecznościowych: www.ckbrzezница.pl, fb „Życie Zatora”, www.youtube.com, www.zator.pl, www.kultura.tomice.pl. Osiągnięto następujące efekt działania: Większość mieszkańców i rybaków oraz 100% liderów opinii tj.: przedstawiciele organizacji społecznych, jednostek sektora finansów publicznych, lokalnego biznesu ma świadomość efektów wdrażania LSR.

Przeprowadzono również szereg działań, w tym spotkań w zakresie rozwoju Ekomuzeum Doliny Karpia oraz Marki Lokalnej Dolina Karpia, które zaowocowały opracowaniem operacji własnych oraz projektów współpracy.

Dzięki prowadzonym działaniom informacyjno-promocyjno-doradczym osiągnięto cel jakim jest informowanie mieszkańców, a zwłaszcza potencjalnych wnioskodawców, o realizacji LSR. Mieszkańcom obszaru LSR przekazano wszystkie informacje niezbędne do aplikowania o środki w ramach PROW 2014-2020 oraz PO RiM 2014-2020. Działania prowadzone przez biuro są skuteczne, efektywne i użyteczne o czym świadczy liczba osób uczestniczących w organizowanych spotkaniach, liczba osób korzystających z doradztwa oraz liczba składanych w ramach naborów wniosków (56 wniosków złożonych w 2018 roku). Ponadto w ankiecie skierowanej do mieszkańców obszaru Doliny Karpia, dotyczących realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 dla obszaru Doliny Karpia (zamieszczonych na stronie www.dolinakarpia.org) 95,8% ankietowanych funkcjonowanie biura oceniło bardzo dobrze i dobrze.

O efektywności zadań w zakresie animacji lokalnej i współpracy prowadzonych przez pracowników Biura świadczy ocena dokonana na zakończenie roku 2018 przez Zarząd w zakresie realizacji Planu Działania, w tym liczby spotkań informacyjno-konsultacyjnych, pozytywnych ocen spotkań oraz liczby publikacji (tradycyjnych i w przestrzeni wirtualnej).

Ocena częściowa: Pozytywna

Podsumowanie: W opinii ewaluacji stwierdzono, że ocena usług doradczych prowadzonych przez pracowników biura, ocena zadań w zakresie animacji lokalnej, współpracy i polityki informacyjnej prowadzonych przez pracowników biura jest pozytywna. Praca Biura w tym zakresie jest skuteczna, efektywna i użyteczna, a jakość doradztwa wysoka.

Zalecenia: Wyniki ewaluacji nie wskazują na potrzebę podejmowania działań naprawczych.

4. Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD, by skuteczniej realizowała cele LSR?

W 2018 roku Stowarzyszenie Dolina Karpią skierowało do mieszkańców obszaru Doliny Karpią ankietę, która miała na celu ocenę działalności Stowarzyszenia Dolina Karpią działającego jako Lokalna Grupa Działania (LGD) oraz realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 (LSR) dla obszaru Doliny Karpią. Osoby objęte badaniem odpowiadały na szereg pytań dotyczących działań prowadzonych przez Stowarzyszenie Dolina Karpią. Z analizy danych zgromadzonych z tych badań wynika, że nie ma konieczności wprowadzania zmian w działaniach LGD, która planuje kontynuować działania wynikające z Planu Komunikacji oraz LSR. LGD będzie próbowała dotrzeć do osób planujących założyć działalność gospodarczą by osoby te chętniej korzystały z doradztwa LGD i pomocy podczas weryfikacji planowanych do złożenia wniosków o dofinansowanie. Pomimo nie w pełni satysfakcjonującej współpracy z SW, LGD osiągnęła zaplanowane wskaźniki. Nadal jednak planowana jest intensyfikacja współpracy z SW.

W ankiecie dla mieszkańców zamieszczonej na stronie www.dolinakarpią.org, ankietowani udzieli odpowiedzi m.in. na następujące pytania:

- Jak Pan/i ocenia dotychczasową działalność Stowarzyszenia Dolina Karpią przyczyniającą się do realizacji założeń LSR Doliny Karpią (lokalnej Strategii Rozwoju)? (proszę dokonać oceny w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, a 5 najwyższą):

- odpowiedź 5 – 56,3%

- odpowiedź 4 – 38%

- odpowiedź 3 – 2,8%

- odpowiedź 2 – 1,4%

- odpowiedź 1 – 1,4%

- Czy Pana/i zdaniem LSR Doliny Karpią realizowana jest prawidłowo?

- odpowiedź tak – 98,6%

- odpowiedź nie – 1,4%

- W jakim stopniu Pana/i zdaniem Stowarzyszenie Dolina Karpią jest rozpoznawalne w lokalnym środowisku? (proszę dokonać oceny w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą (nie rozpoznawalne), a 5 najwyższą (bardzo rozpoznawalne))

- odpowiedź 5 – 53,5%

- odpowiedź 4 – 31%

- odpowiedź 3 – 12,7%

- odpowiedź 2 – 2,8%

- odpowiedź 1 – 0%

- Jak Pan/i ocenia efektywność funkcjonowania Stowarzyszenia Dolina Karpia, tj. sprawność działania i wydatkowania środków? (proszę dokonać oceny w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, a 5 najwyższą)

- odpowiedź 5 – 50,7%

- odpowiedź 4 – 42,3%

- odpowiedź 3 – 4,2%

- odpowiedź 2 – 1,4%

- odpowiedź 1 – 1,4%

Nie ma lepszego sposobu dotarcia do tak szerokiego grona niż za pomocą wskazanych powyżej stron, które jak np. strona Urzędu Miasta w Zatorze ma około 500 wejść dziennie, stronę tę odwiedziło dotychczas już ponad 800 tys.osób, w samym 2018 roku było to ponad prawie 200 tys. wejść, a stronę Gminy Spytkowice miesięcznie odwiedza około 18 500 osób. Ponadto strony internetowe Gminy Polanka Wielka, Przeciszów, Brzeźnica czy Tomice są źródłem najważniejszych informacji z życia danej gminy i mogą pochwalić się licznymi odwiedzinami mieszkańców. Strona internetowa Stowarzyszenia Dolina Karpia pochwalić się może średnio ok. 7 tys. odsłon na kwartał, fanpage Stowarzyszenia na portalu facebook posiada już ponad 900 polubień, a instagram dolina karpia obserwuje 129 użytkowników.

- E-mailing. Osiągnięto następujące wskaźniki: 100 wysłanych e-maili (wysłano 100 e-maili do gmin, instytucji kultury, organizacji pozarządowych, lokalnych liderów)
Ocena cząstkowa: Pozytywna z zastrzeżeniami

Podsumowanie: Nie ma konieczności wprowadzania radykalnych zmian w działaniach LGD, która planuje kontynuować działania wynikające z Planu Komunikacji oraz LSR.

Zalecenia: Wyniki ewaluacji wskazują na potrzebę intensyfikacji działań LGD celem dotarcia do osób planujących założyć działalność gospodarczą by osoby te chętniej korzystały z doradztwa LGD i pomocy podczas weryfikacji planowanych do złożenia wniosków o dofinansowanie oraz zwiększenia współpracy z SW (zwłaszcza w zakresie terminowości oceny wniosków przez SW).

5. Czy członkowie Rady aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach?

W 2018 roku odbyło się 9 posiedzeń Rady, które dotyczyły oceny wniosków o przyznanie wsparcia w ramach prowadzonych przez LGD naborów, podjęcia decyzji o wyborze operacji i ustaleniu kwoty wsparcia, omówienia i zweryfikowania protestów, oceny operacji własnej, omówienia rekomendacji SW do przeprowadzonych naborów, wydania opinii w przedmiocie zmiany umowy o przyznanie pomocy.

- 09.01.2018 – 11 obecnych członków Rady
- 15.03.2018 – 11 obecnych członków Rady
- 20.03.2018 – 10 obecnych członków Rady
- 04.04.2018 – 11 obecnych członków Rady
- 30.04.2018 – 12 obecnych członków Rady
- 14.05.2018 – 10 obecnych członków Rady
- 22.05.2018 – 10 obecnych członków Rady
- 01.08.2018 – 9 obecnych członków Rady
- 12.12.2018 – 12 obecnych członków Rady

Frekwencja na posiedzeniach wahała się zatem w przedziale 60%-80% i nigdy nie była 100% co wiązało się koniecznością dołożenia dużych starań aby zachować odpowiednią sektorowość i parytety na posiedzeniach.

Ocena częściowa: Pozytywna z zastrzeżeniami

Podsumowanie: W opinii ewaluacji stwierdzono, że większość członków Rady aktywnie uczestniczy w posiedzeniach. Można jednak zauważyć nieznaczny spadek w porównaniu z rokiem 2017 gdzie frekwencja wynosiła 60%-100%, należy zatem dołożyć wszelkich starań aby posiedzenia organizować pod względem czasowym i organizacyjnym w taki sposób aby frekwencja na posiedzeniach była większa.

Zalecenia: Wyniki ewaluacji wskazują na potrzebę jeszcze większego uwzględniania osobistych preferencji poszczególnych członków Rady w zakresie określania terminów spotkań.

6. Czy ocena Rady przebiegała rzetelnie i zgodnie z regulacjami prawnymi?

W 2018 roku Rada Stowarzyszenia Dolina Karpią oceniła 30 wniosków złożonych w ramach naborów 1/2018, 2/2018, 3/2018, 6/2018, 9/2018, 10/2018, 26 wniosków w ramach naboru 4/2018, 5/2018, 7/2018, 8/2018 oraz operację własną: *Promocja obszaru Doliny Karpią w oparciu o Markę Lokalną Dolina Karpią* realizowaną w 2019.

Wnioski zostały ocenione przez Radę rzetelnie i w zgodzie z obowiązującymi procedurami i regulacjami prawnymi o czym świadczy fakt, że zaledwie 3 Wnioskodawców złożyło protest

od wyników oceny dokonanej przez Radę Stowarzyszenia Dolina Karpią, z czego SW nie uwzględnił żadnego.

Ocena cząstkowa: Pozytywna

Podsumowanie: W opinii ewaluacji stwierdzono, że ocena Rady przebiegała rzetelnie i zgodnie z regulacjami prawnymi.

Zalecenia: Wyniki ewaluacji nie wskazują na potrzebę podejmowania działań naprawczych.

VI. Ewaluacja wdrażania LSR

W 2018 roku zostało przeprowadzonych 10 naborów wniosków (4 nabory z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 - 2020 oraz 6 naborów z Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” 2014 – 2020), w których wpłynęło łącznie 56 wniosków.

W celu bieżącej analizy procesu wdrażania i jego efektów oraz zmian w otoczeniu LSR zorganizowany został całodzienny warsztat refleksyjny. Warsztat odbył się 25.02.2019 roku w siedzibie Stowarzyszenia Dolina Karpią. Uczestniczyło w nim 20 osób (1 Członek LGD, 3 Członków Zarządu LGD, 11 Członków Rady, 1 Członek organu kontroli wewnętrznej, 4 Pracowników LGD). Podstawowym materiałem do pracy warsztatowej były zestawienia i materiały procesu realizacji LSR i działania LGD przygotowane przez pracowników LGD, które dotyczyły:

- realizacji finansowej i rzeczowej LSR
- funkcjonowania LGD i biura,
- sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru LGD

Dyskusja zorganizowana została wokół poniższych pytań:

1. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?

Pytania uzupełniające:

- a) Jeżeli nie to czy poziom realizacji może negatywnie wpłynąć na realizację celów LSR?
  - b) Jak można wskazać przyczyny odstępstw od planu?
  - c) Jakie działania można podjąć, by uniknąć ich w kolejnym roku?
2. W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie?

Pytania uzupełniające:

- a) W jakich obszarach tematycznych jakość wniosków jest zadowalająca, a w których budzi wątpliwość?
- b) Jeżeli jakość w pewnych obszarach budzi wątpliwość, czy może odbić się na realizacji celów LSR?
- c) Co można zrobić by podnieść jakość wniosków?

3. W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?

Pytania uzupełniające:

- a) Czy są jednoznaczne, obiektywne, czy pozwalają wybrać najlepsze wnioski?
- b) Czy wnioskodawcy zgłaszają wątpliwości odnośnie kryteriów, jakie?
- c) Co można zrobić, żeby poprawić katalog kryteriów?

4. W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?

Pytania uzupełniające:

- a) Jakie zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej nastąpiły i mogą mieć wpływ na dezaktualizację LSR?
  - b) Czy widać różnicowania potrzeb między poszczególnymi gminami? Jakie i jak można na nie zareagować?
5. Czy przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencyjnej strategii?

Pytania uzupełniające:

- a) Czy zbierane dane są wiarygodne, a źródła trafne?
  - b) Jeśli nie to jakie zmiany można wprowadzić na tym etapie?
6. Czy procedury naboru wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?

Pytania uzupełniające:

- a) Jakie zmiany można wprowadzić w procedurach na tym etapie by podnieść ich użyteczność?

Ponadto postawiono dodatkowe pytanie ewaluacyjne:

7. Czy w ramach wdrażania LSR stosowano zasadę partycypacji?

Analizując dostępne źródła informacji odpowiedziano na postawione pytania ewaluacyjne:

- 1. Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?**

Analizy dokonano na podstawie danych z tabeli stanowiącej załącznik nr 1 do Ewaluacji bieżącej za rok 2018.

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 dla obszaru Doliny Karpia realizowana jest zgodnie z zawartymi w niej celami i działaniami, w zgodzie z umową ramową tj. procedurami oceny i wyboru operacji, harmonogramem naboru wniosków, a doradztwo i inne działania informacyjne prowadzone są zgodnie z Planem Komunikacji. LGD osiągnęła zaplanowaną w latach 2016-2018 wartość docelową wskaźników oraz wydała środki finansowe na wymaganym poziomie. Pomimo, iż realizacja finansowa i rzeczowa LGD przebiegała zgodnie z planem, to jednak istnieje wiele rzeczy,

które można uznać za niezadowalające i które możnaby poprawić, a większość z nich jest niezależna od LGD.

Pytania uzupełniające:

a) Jeżeli nie to czy poziom realizacji może negatywnie wpłynąć na realizację celów LSR?

Obecny poziom realizacji wskaźników produktu w przedsięwzięciach LSR został osiągnięty. Jednakże, aby LGD osiągnęło wartości docelowe zaplanowane w latach 2016-2018 zaistniała potrzeba ogłaszania większej niż pierwotnie zakładano ilości naborów wniosków (z powodu wydłużonego okresu weryfikacji wniosków o przyznanie pomocy, co powodowało rezygnację beneficjentów jeszcze przed otrzymaniem uzupełnień do wniosków, albo na etapie samych uzupełnień).

b) Jakie można wskazać przyczyny odstępstw od planu?

Pomimo, iż realizacja finansowa i rzeczowa LGD przebiegła zgodnie z planem, to jednak istnieje wiele rzeczy, które można uznać za niezadowalające i które możnaby poprawić, a większość z nich jest niezależna od LGD. Jedną z nich jest długi okres weryfikacji wniosków przez SW. Wnioski, które powinny być weryfikowane w ciągu 3-4 miesięcy, pozostają w ocenie po 6 i więcej miesięcy zanim wnioskodawcy podpiszą umowę. Z tego powodu też wnioskodawcy z listy rezerwowej (którzy mogliby realizować swoje operacje) dostają informacje o pozostawieniu wniosków bez rozpatrzenia, w związku z upływem 6 miesięcy od dnia przekazania wniosków przez LGD do SW. Przyczyną konieczności ogłaszania większej ilości naborów niż pierwotnie zaplanowano są również rezygnacje wnioskodawców w związku z dużą ilością uzupełnień otrzymanych z SW do złożonych wniosków o dofinansowanie i załączników (w szczególności w ramach podejmowania działalności gospodarczej – PROW 2014 – 2020), a także niska jakość wniosków, w szczególności tych wnioskodawców, którzy nie korzystają z doradztwa LGD bądź pisanych przez firmy zewnętrzne. Rezygnują również Ci beneficjenci, którzy nie otrzymali jeszcze uzupełnień, a z powodu zmieniającej się sytuacji gospodarczej nie mogli czekać tak długo na weryfikację ich wniosków o przyznanie pomocy i podpisanie umowy. Ze spotkań z przedstawicielami SW z LGDami wynika, że planowane jest podjęcie wszelkich działań aby skrócić czas weryfikacji wniosków, jak również komunikacji z Lokalnymi Grupami Działania.

c) Jakie działania można podjąć, by uniknąć ich w kolejnym roku?

Przede wszystkim istotne jest zwiększenie poziomu komunikacji SW z LGD na etapie oceny wniosków o dofinansowanie. Dzięki prowadzeniu wspólnych działań (szkolenia, informowanie LGD o przekazywanych do wnioskodawców wezwaniach do wyjaśnień/uzupełnień, comiesięczne spotkania z opiekunami LGD) wzrośnie jakość składanych do LGD wniosków, co przyczyni się do skrócenia czasu oceny wniosków przez SW i przestrzegania wymaganych terminów, a także zwiększeniu jakości wniosków.

Ocena częściowa: Pozytywna z zastrzeżeniami.

Podsumowanie: W opinii ewaluacji stwierdzono osiągnięcie zaplanowanych w latach 2016-2018 wskaźników, jednakże wiązało się to m.in. z ogłaszaniem dodatkowych naborów wniosków.

Zalecenia: Wyniki ewaluacji wskazują na potrzebę regularnego monitorowania stopnia realizacji wskaźników i ewentualnego podjęcia działań naprawczych, w szczególności zwiększenia poziomu komunikacji z SW.

2. W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiąganie wskaźników w zaplanowanym czasie?

Analizy dokonano na podstawie danych z tabeli stanowiącej załącznik nr 2 do Ewaluacji bieżącej za rok 2018.

W naborach prowadzonych w 2018 roku widać zależność pomiędzy jakością wniosków a stopniem zrealizowania wskaźników. Najwyższy poziom realizacji wskaźników można zaobserwować w obszarach gdzie wnioski były bardzo dobrze przygotowane i czas ich weryfikacji w SW był krótszy.

Pytania uzupełniające:

a) W jakich obszarach tematycznych jakość wniosków jest zadowalająca, a w których budzi wątpliwość?

Jakość składanych do Stowarzyszenia Dolina Karpia wniosków jest wysoka, ponieważ w większości zawierają one wszystkie dokumenty niezbędne dla Rady do oceny pod względem zgodności operacji z LSR, zgodności z PROW 2014 – 2020/PO RiM 2014-2020, oceny według kryteriów podstawowych i kryteriów premiujących. Największą wątpliwość budziła jakość wniosków składanych w ramach podejmowania działalności gospodarczej ze względu na brak obowiązujących dokumentów (np. dokumentów potwierdzających spełnienie kryteriów), nieracjonalność biznesplanu lub niespełnienie minimum punktowego. Na podstawie wezwań do wyjaśnień/uzupełnień przekazywanych wnioskodawcom przez SW można stwierdzić, że najniższą jakością charakteryzują się wnioski składane w ramach podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej, co spowodowane jest przede wszystkim wysokim poziomem skomplikowania biznesplanu. Osoby chcące założyć działalność gospodarczą nie posiadają kadry i narzędzi do prawidłowego napisania wniosku, wielokrotnie sięgają po firmy piszące wnioski nie kontaktując się w ogóle z LGD. W ten sposób nie korzystają z doradztwa i nie sięgają po komplet informacji m.in. tych dotyczących najczęściej popełnianych błędów.

b) Jeżeli jakość w pewnych obszarach budzi wątpliwość, czy może odbić się na realizacji celów LSR

Pomimo, iż LGD osiągnęła zaplanowany poziom realizacji wskaźników produktu, to w dalszym ciągu największe wątpliwości budzi jakość wniosków dotyczących podejmowania działalności gospodarczej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020.

W szczególności problem dotyczy beneficjentów podejmujących działalność gospodarczą, którzy rezygnują po otrzymaniu uzupełnień z SW. W związku z czym LGD aby osiągnąć zaplanowany poziom realizacji wskaźników, musiało ogłaszać większą ilość naborów niż pierwotnie planowano.

c) Co można zrobić by podnieść jakość wniosków?

Celem zapewnienia wysokiej jakości wniosków niezbędne jest zwiększenie działań informujących potencjalnych beneficjentów o możliwości skorzystania z bezpłatnego doradztwa w biurze Stowarzyszenia Dolina Karpią oraz zwiększenie poziomu komunikacji SW z LGD na etapie oceny wniosków (szkolenia, informowanie LGD o przekazywanych do wnioskodawców wezwaniach do wyjaśnień/uzupełnień, comiesięczne spotkania z opiekunami LGD).

Ocena częściowa: Pozytywna z zastrzeżeniami.

Podsumowanie: W opinii ewaluacji stwierdzono zależność pomiędzy jakością wniosków a stopniem zrealizowania wskaźników.

Zalecenia: Wyniki ewaluacji wskazują na potrzebę wprowadzenia działań mających na celu podniesienie jakości wniosków, w szczególności z zakresu podejmowania działalności gospodarczej oraz zwiększenia współpracy z SW.

3. W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?

Kryteria wyboru operacji (podstawowe i premiujące) stosowane przez Stowarzyszenie Dolina Karpią są jednoznaczne, obiektywne oraz tak sformułowane, aby wybierać operacje wysokiej jakości realizujące cele zapisane w LSR. Z ankiet skierowanych do mieszkańców obszaru Doliny Karpią, dotyczących realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 dla obszaru Doliny Karpią (zamieszczonych na stronie www.dolinakarpia.org) blisko 85% ankietowanych oceniło kryteria bardzo dobrze i dobrze.

Pytania uzupełniające:

a) Czy są jednoznaczne, obiektywne, czy pozwalają wybrać najlepsze wnioski?

Kryteria pozwalają wybrać wnioski wysokiej jakości (kryterium przygotowanie operacji), wnioski wspierające tworzenie miejsc pracy (kryterium tworzenie miejsc pracy, praca dla grupy defaworyzowanej, lokalny rynek pracy, tworzenie miejsc pracy w ramach podstawowej działalności rybackiej), innowacyjne (kryterium innowacyjność), związane z obszarem Doliny Karpią (zaangażowanie w zrównoważony rozwój Doliny Karpią, związek z Doliną Karpią, wykorzystanie lokalnych zasobów, turystyczny charakter operacji, szlaki Doliny Karpią), wspierające grupy defaworyzowane (praca dla grupy defaworyzowanej, wsparcie dla grupy defaworyzowanej) pozwalające na realizację celów LSR.

b) Czy wnioskodawcy zgłaszają wątpliwości odnośnie kryteriów, jakie?

W 2018 roku odbyło się 1 spotkanie konsultacyjne dla społeczności lokalnej dotyczące aktualizacji kryteriów wyboru, których uczestnicy nie zgłosili żadnych propozycji zmian do dotychczasowych kryteriów.

Podczas prowadzonego doradztwa, spotkań informacyjnych, szkoleń i imprez promocyjnych, w których uczestniczyło Stowarzyszenie Dolina Karpią również nikt nie zgłosił uwag.

Przeprowadzonych zostało 5 wywiadów indywidualnych z liderami opinii i przedstawicielami poszczególnych grup docelowych, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych dotyczących aktualizacji kryteriów wyboru operacji przeprowadzonych osobiście w biurze Stowarzyszenia Dolina Karpią, podczas których nikt nie zgłosił uwag.

Z kolei z ankiet skierowanych do mieszkańców obszaru Doliny Karpią, dotyczących realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 dla obszaru Doliny Karpią (zamieszczonych na stronie www.dolinakarpia.org) blisko 85% ankietowanych oceniło kryteria bardzo dobrze i dobrze.

Na postawione pytanie: Jak Pan/i ocenia kryteria wyboru stosowane w ramach realizacji LSR? (proszę dokonać oceny w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, a 5 najwyższą), uzyskano następujące odpowiedzi:

- odpowiedź 5 – 49,3%
- odpowiedź 4 – 35,2%
- odpowiedź 3 – 14,1%
- odpowiedź 2 – 1,4%
- odpowiedź 1 – 0%

c) Co można zrobić, żeby poprawić katalog kryteriów?

Z przeprowadzonych ankiet dla mieszkańców nie da się jednoznacznie stwierdzić czy katalog kryteriów wymaga zmiany ze względu na to, iż odpowiedzi nie są precyzyjnie określone albo dotyczą działań niezależnych od LGD lub niezgodnych z prawem. Jednakże zdecydowana większość uważa, że kryteria nie wymagają poprawy, są jasne i przejrzyste, a wnioskodawcy nie zgłaszają konieczności ich poprawy.

Co można zrobić by poprawić jakość stosowanych kryteriów wyboru?

Odpowiedzi z ankiety: nie trzeba nic zmieniać (przeważająca opinia); zrobić prostsze kryteria wyboru; nie przyjmować bez krytycznie do Ekomuzeum, za które wnioskodawca ma dodatkowe punkty, a nie utożsamiać się z ideą Ekomuzeum; konsultant merytoryczny-ekspert z dziedziny, której projekt dotyczy; więcej dotować gminy które zostały w tyle; usunąć w celu szczegółowym 2.2 uszczegółowienie pn. "Obiekt został wpisany do rejestru zabytków"; szerzej rozpisać potrzeby - nie tylko rozwój turystyki, również rozwój małych przedsiębiorców w innych dziedzinach; dodatkowe punkty za posiadane kwalifikacje (nie doświadczenie) wnioskodawcy; brać po uwagę głos osób, które nie mogą brać udziału

w programie bo nie spełniają kryteriów, które czasami są nie do przeskoczenia, np. brak możliwości zakupu rzeczy używanych, które nawet jako używane są bardzo drogie; usunąć czas realizacji operacji; zaktualizować analizę SWOT strategii; wprowadzić kryteria dostosowane do specyfiki operacji, które pozwolą na lepszą ocenę złożonych wniosków

Ocena częściowa: Pozytywna

Podsumowanie: W opinii ewaluacji stwierdzono, że kryteria wyboru operacji spełniają swoją rolę, są sformułowane w sposób jasny, przejrzysty, pozwalający wybrać najlepsze projekty.

Zalecenia: Wyniki ewaluacji nie wskazują na potrzebę podejmowania działań naprawczych.

4. W jakim stopniu wybierane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR i w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LGD?

Wybierane projekty, dzięki stosowanym kryteriom wyboru operacji, przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR w szczególności wyboru operacji wspierających tworzenie miejsc pracy, innowacyjnych z wykorzystaniem lokalnych zasobów, związanych z obszarem Doliny Karpia oraz wspierających grupy defaworyzowane. Przyjęty system kryteriów i wskaźników odpowiada na potrzeby społeczności lokalnej o czym świadczą wyniki ankiet. Zmiany społeczno-gospodarcze zachodzące na obszarze Doliny Karpia mają niebagatelny wpływ na realizację LSR jednak na obecnym etapie nie wymaga ona aktualizacji w tym zakresie.

Pytania uzupełniające:

a) Jakie zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej nastąpiły i mogą mieć wpływ na dezaktualizację LSR?

Zmiany społeczno-gospodarcze mają wielki wpływ na stopień realizacji wskaźników oddziaływania. Liczba nowych podmiotów gospodarczych, czy też liczba osób korzystających z oferty turystyczno-kulturalnej na terenie LSR nie zależy tylko od LGD ale od aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze Doliny Karpia w szczególności:

- szybkiemu rozwojowi Parku Rozrywki Energylandia w Zatorze i usług około turystycznych (noclegi, gastronomia, działalność kulturalna)
- rozwojowi Strefy Aktywności Gospodarczej w Zatorze
- wzmożonej aktywności działań promocyjnych podmiotów zaangażowanych w rozwój Doliny Karpia, w szczególności ukierunkowanych na produkty lokalne
- spadkowi bezrobocia w poszczególnych gminach Doliny Karpia oraz coraz częstsze trudności w znalezieniu kadry pracowniczej.

	Jednostka miary	Wartość początkowa w 2015 roku	Stan na 31.12.2018	Wartość docelowa w 2023 roku	Źródło danych/sposób pomiaru
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Podmiot gospodarczy	814,1	846,8 (wzrost o 4,02%)	Wzrost o 2%	Dane BDL, GUS
Liczba osób korzystających z oferty turystyczno-kulturalnej na terenie LSR	Osoba (liczba)	57 748	66695 (wzrost o 15,49%)	Wzrost o 10%	Wskaźnik zagregowany GUS, BDL: liczba uczestników imprez + liczba noclegów ogółem
% pozytywnych ocen bezpieczeństwa ekologicznego wód w badaniu ankietowym rybaków	Sztuka (liczba)	35%	90%	≥ 70%	Dane własne LGD na podstawie badania ankietowego

b) Czy widać zróżnicowania potrzeb między poszczególnymi gminami? Jak i jak można na nie zareagować?

Analizy dokonano na podstawie danych pochodzących z ankiet skierowanych do mieszkańców obszaru Doliny Karpia dotyczących realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 dla obszaru Doliny Karpia zgromadzonych w tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do Ewaluacji bieżącej za rok 2018.

Na podstawie analizy danych z ankiet skierowanych do mieszkańców obszaru Doliny Karpia dotyczących realizacji Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2014-2020 dla obszaru Doliny Karpia można stwierdzić, że potrzeby gmin Doliny Karpia są podobne i nie widać szczególnego zróżnicowania pomiędzy nimi. Ankietowani z poszczególnych gmin zgodnie wskazują, że środki finansowe LSR są właściwie ukierunkowane w kontekście potrzeb JST (odpowiedzi „tak” w przedziale 81-97%), NGOS (odpowiedzi „tak” w przedziale 80-91%), przedsiębiorców (odpowiedzi „tak” w przedziale 76-94%), sektora rybackiego (odpowiedzi „tak” w przedziale 81-92%).

Ocena częściowa: Pozytywna

Podsumowanie: Zmiany społeczno-gospodarcze zachodzące na obszarze Doliny Karpia mają niebagatelny wpływ na realizację LSR jednak na obecnym etapie nie wymaga ona aktualizacji w tym zakresie.

Zalecenia: Wyniki ewaluacji nie wskazują na potrzebę podejmowania działań naprawczych.

5. Czy przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencyjnej strategii?

Przyjęty w LSR system wskaźników dostarcza wszystkich niezbędnych informacji służących do określenia skuteczności interwencyjnej strategii.

Pytania uzupełniające:

a) Czy zbierane dane są wiarygodne, a źródła trafne?

Zbierane dane są wiarygodne, pochodzą z danych GUS lub z ankiet składanych przez beneficjentów i są porównywalne z wartościami wskaźników planowanymi we wnioskach o dofinansowanie. Z osiągniętych na koniec roku 2018 wartości wskaźników wynika, że LSR jest realizowana w sposób prawidłowy, a wartość wskaźników została prawidłowo oszacowana.

	Jednostka miary	Wartość początkowa w 2015 roku	Stan na 31.12.2018	Wartość docelowa w 2023 roku	Źródło danych/sposób pomiaru
Liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	Podmiot gospodarczy	814,1	846,8 (wzrost o 4,02%)	Wzrost o 2%	Dane BDL, GUS
Liczba osób korzystających z oferty turystyczno-kulturalnej na terenie LSR	Osoba (liczba)	57 748	66695 (wzrost o 15,49%)	Wzrost o 10%	Wskaźnik zagregowany GUS, BDL: liczba uczestników imprez + liczba noclegów ogółem
% pozytywnych ocen bezpieczeństwa ekologicznego wód w badaniu ankietowym rybaków	Sztuka (liczba)	35%	90%	≥ 70%	Dane własne LGD na podstawie badania ankietowego

b) Jeśli nie to jakie zmiany można wprowadzić na tym etapie?

Nie ma konieczności wprowadzania zmian.

Ocena częściowa: Pozytywna

Podsumowanie: Przyjęty w LSR system wskaźników dostarcza wszystkich niezbędnych informacji służących do określenia skuteczności interwencyjnej strategii.

Zalecenia: Wyniki ewaluacji nie wskazują na potrzebę podejmowania działań naprawczych.

6. Czy procedury naboru wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?

Procedury oceny i wyboru operacji są przejrzyste i czytelne dla wnioskodawców. Każdorazowo udzielając doradztwa wnioskodawcy informowani są m.in. o terminach oceny wniosków wynikających z procedur. Dotychczas wnioskodawcy nie zgłaszali żadnych zastrzeżeń dot. obowiązujących procedur oceny i wyboru operacji obowiązujących w LGD.

Pytania uzupełniające:

- a) **Jakie zmiany można wprowadzić w procedurach na tym etapie by podnieść ich użyteczność?**

Obowiązujące procedury nie wymagają zmian.

Ocena częściowa: Pozytywna

Podsumowanie: Procedury oceny i wyboru operacji są przejrzyste i czytelne dla wnioskodawców.

Zalecenia: Wyniki ewaluacji nie wskazują na potrzebę podejmowania działań naprawczych.

7. Czy w ramach wdrażania LSR stosowano zasadę partycypacji?

Zasada partycypacji stosowana była przede wszystkim podczas aktualizacji kryteriów wyboru operacji i LSR, w zgodzie z Procedurą ustalania lub aktualizacji kryteriów wyboru operacji oraz Procedurą aktualizacji LSR. Zgodnie z nimi proces aktualizacji kryteriów wyboru operacji oraz LSR polegał na:

- 1) Konsultacjach z Radą polegających na przesłaniu do Przewodniczącego Rady projektu aktualizacji LSR oraz wyznaczeniu terminu na ustosunkowanie się do tego projektu. Przewodniczący Rady konsultuje treść projektu aktualizacji LSR z Członkami Rady i w terminie wyznaczonym przez Zarząd przedstawia pisemne stanowisko Rady na ten temat.
- 2) Konsultacjach z Członkami LGD i lokalną społecznością polegających na:
  - a. konsultacjach elektronicznych - opublikowaniu na stronie internetowej LGD projektu aktualizacji LSR wraz z uzasadnieniem wprowadzanych zmian, z możliwością zgłaszania przez zainteresowane osoby drogą elektroniczną uwag do projektu
  - b. otwartej skrzynki - obowiązkowej dystrybucji (tradycyjnie lub e-mail) informacji o planowanej aktualizacji LSR wśród członków Stowarzyszenia Dolina Karpia oraz członków Grupy Roboczej ds. LSR uczestniczących w przygotowaniu strategii. Aktualizacja LSR dopiero po upływie co najmniej tygodniowego terminu na składanie uwag,
  - c. spotkaniu konsultacyjnym - przeprowadzeniu co najmniej jednego otwartego spotkania informacyjno - konsultacyjnego dotyczącego aktualizacji LSR – Zarząd podejmuje starania, by informacja o spotkaniu dotarła do przedstawicieli grup defaworyzowanych wskazanych w LSR,
  - d. wywiadach indywidualnych- wywiadach z liderami opinii i przedstawicielami poszczególnych grup docelowych, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych na temat planowanej aktualizacji LSR.

W roku 2018 przeprowadzono poniższe działania w ramach aktualizacji kryteriów wyboru operacji i LSR:

Nazwa działania		Aktualizacja LSR w okresie styczeń 2018	Uwagi	Aktualizacja LSR w okresie lipiec – sierpień 2018	Uwagi
Konsultacje z Radą		Posiedzenie – 9 stycznia	Opinia pozytywna	Konsultacje korespondencyjne, posiedzenie – 1 sierpnia	Opinia pozytywna
Konsultacje z Członkami LGD i z społecznością lokalną	Konsultacje elektroniczne	Informacja na www – 4 stycznia	Brak uwag	Informacja na www – 3 lipca, 23 lipca	Brak uwag
	Otwarta skrzynka	członkowie SDK (w tym rybacy), Rada, grupa robocza – e-mail	Brak uwag	członkowie SDK (w tym rybacy), Rada, grupa robocza – e-mail	Brak uwag
	Spotkania konsultacyjne	10 stycznia – 10 osób	Brak uwag	9 lipca – brak osób, 30 lipca – brak osób	Brak uwag
	Wywiady indywidualne	4 osoby	Brak uwag	4 osoby	Brak uwag

Nazwa działania		Aktualizacja LSR i kryteriów wyboru operacji w okresie grudzień 2018	Uwagi
Konsultacje z Radą		Posiedzenie – 12 grudnia	Opinia pozytywna
Konsultacje z Członkami LGD i z społecznością lokalną	Konsultacje elektroniczne	Informacja na www – 6 grudnia	Brak uwag
	Otwarta skrzynka	członkowie SDK (w tym rybacy), Rada, grupa robocza – e-mail	Brak uwag
	Spotkania konsultacyjne	17 grudnia – 15 osób	Brak uwag
	Wywiady indywidualne	5 osób	Brak uwag

Ocena częściowa: Pozytywna

Podsumowanie: W opinii ewaluacji stwierdzono, że w ramach wdrażania LSR stosowano zasadę partycypacji.

Zalecenia: Wyniki ewaluacji nie wskazują na potrzebę podejmowania działań naprawczych.